

[Samuel sen.]

Det har ofte været behandlet i Lagtinget i dette Aarhundrede og ogsaa i forrige Aarhundrede — det fremgaar jo til Overflod af Forslag og Betænkninger fra den færøske Landbokommission, som blev nedsat i Henhold til Lov af 13. Marts 1908. I Betænkningen fra denne Kommission findes der paa Side 184 en længere Udredning af, hvorledes det er gaaet i Lagtinget ved Behandlingen af Forslag om Salg af Kirkegods — jeg beder den højtærede Formand om Tilladelse til et Citat, jeg skal forsøge at begrænse mig mest muligt. Efter at man har redegjort for, at Spørgsmaalet har været fremme mange Gange, skrives der:

„Spørgsmaalet om Salg af Præstegaardene fik fastere Form, da samtlige færøske Præster med Undtagelse af Provsten i 1890 indgik med Andragende til Færø Amt og Provsti om, at der gaves dem Tilladelse til at afhænde den deres Embeder tillagte Jord.“

Saa henvises der til Lagtingets Beretning.

„Andragendet begrundes ved, at der som Følge af daarlige Aar og Vanskelighed ved at faa den fornødne Arbejdskraft havde fundet en betydelig Nedgang Sted i Præsternes Indtægt af deres Jord, og gik ud paa, at det tillodes dem at sælge Jorden — med Forbehold af den Embederne tillagte Fæstjord og saa megen anden Jord, at der paa denne kunde holdes to Køer.“

Saa staa der videre:

„Færø Amt og Provsti anbefalede i Skrivelse af 19. Juni 1890 til Stiftsøvrigheden Andragendet, men udtalte, at Afhændelse af Præstegaardene, der maatte betragtes som Statens Ejendom, formentlig maatte hjemles ved Lov.“

Heraf fremgaar i alt Fald tydeligt, at Færø Amt og Provsti i 1890 regnede med, at det var Statens Ejendom, der her var Tale om, og man kan derfor ikke, saaledes som den sidste ærede Taler, uden videre gaa ud fra, at det er Kirkens Ejendom, selv om den nuværende Provst paa Færøerne i sin Erklæring har udtalt, at dette er Tilfældet. Saa vidt jeg husker, var den Mand, der var Provst i 1890, ogsaa Færing. Jeg kendte ham, og jeg kender ogsaa den Mand, der var Provst i Forfjor, og hvis jeg skulde sige, hvem jeg slutter mig til, vilde jeg ikke være i Tvivl. Jeg vil mene, at Provsten fra 1890 var lige saa troværdig som Provsten fra i Forfjor. Dermed har jeg ikke sagt, at man ikke kan tro paa, hvad Provsten fra i Forfjor har sagt om alle andre Sager, men her er vi inde paa et Omraade, hvor der er delte

Meninger, hvor de lærde er uenige — det sker jo en Gang imellem —, og saa forekommer det mig, at en Mand, der ogsaa er en lærd Mand, nødig skal staa op og sige, at vi er enige om, at det er Kirkens Gods. (J. Oskar Andersen: Det kan afgøres ved Dom). Det kan ogsaa afgøres ved Lov. Det har man ment i alt Fald i 1890.

Jeg føler mig derfor forvisset om, at hvis Lovgivningsmagten slutter sig til Lagtinget og ophøjer det foreliggende Forslag til Lov, vil det blive betragtet som værende i Orden.

Vi har jo til Overflod stillet et Ændringsforslag, der, hvis det vedtages, medfører, at der gives den Pris for Præstegodset, som det er værd, idet Menighedsraadene, hvis man ikke er fornøjet med den Sum, der er ansat i vedkommende Paragraf i Lovforslaget, vil kunne indbringe Sagen for Landvæsenskommissionen. Og de vil være berettigede dertil — man behøver bare at læse Loven om Menighedsraad, saa vil man se, at de ogsaa har Ret til at beskæftige sig med Spørgsmaal om Præsteembedernes faste Ejendom. Hvis man altsaa vedtager dette Forslag, vil man kunne faa en Vurdering fra en Institution, der vil være i Stand til at vurdere, en Landvæsenskommission eller en Overlandvæsenskommission. Jeg skulde tage meget fejl, om man, hvis man undersøger Forholdet henede, ikke vilde kunne finde adskillige Tilfælde, hvor man ogsaa ved Ekspropriationer har bemyndiget Kommissioner til at foretage de fornødne Vurderinger. Jeg har ikke undersøgt dette Spørgsmaal, men der maa være nogen i dette høje Ting, der kender til det og ved, at Kommissioner ikke saa sjælden har vurderet Jord, der skulde eksproprieres. Jeg tør paastaa, at de færøske Landvæsenskommissioner i høj Grad er i Stand til at vurdere den Jord, der her er Tale om. For saa vidt en og anden af dem, der er Medlem af Kommissionen, skulde have taget Standpunkt i Forvejen, gaar jeg ud fra, at han er hæderlig nok til at træde tilbage. Jeg tænker f. Eks. paa mig selv. Jeg er i min Egenskab af Sysselmand Formand for en Landvæsenskommission paa min Ø, men da jeg har taget Stilling til denne Sag, ikke alene i Lagtinget, men ogsaa her paa Rigsdagen, vil det første, jeg gør, naar en saadan Sag indbringes for Landvæsenskommissionen, være at trække mig tilbage, og Amtmanden vil saa konstituere en anden til som Sysselmand at deltage i Vurderingen af disse Jorder. Saaledes vil jeg for mit Vedkommende gøre, og jeg gaar ud fra, at andre Sysselmænd, for saa vidt de maatte